

**NOGOMETNI/FUDBALSKI SAVEZ
BOSNE I HERCEGOVINE**

NOGOMET/FUDBAL BIH

P R A V I L N I K
o sudijama i suđenju
Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH

Sarajevo, februar/veljača 2017. godine

SADRŽAJ

Član

DEFINICIJE

Definicija

I OPŠTI DIO

II KOMITET ZA SUDIJE I SUĐENJE NS/FS BiH

III STRUČNI ORGANI

- a) Komisija za polaganje ispita za sticanje Saveznogsudije – sudije I kategorije
- b) Komisija za određivanje sudija i posmatrača suđenja

IV RAZVOJNI PROGRAMI U OBLASTI SUĐENJA

- Ciljevi
- Aktivnosti na edukaciji sudija
- Edukacija i obuka elitnih sudija
- Talentovane sudije
- Regrutovanje i zadržavanje sudija
- Mentorstvo za unapređenja suđenja

V KATEGORIZIRANJE/KATEGORIZACIJA SUDIJA

VI STICANJE ZVANJA SUDIJA

- IV kategorija – Sudija pripravnik
- a) školovanje sudija
- b) III kategorija – Kantonalni/županijski/područni sudija
- c) II kategorija – Entitetski sudija
- II kategorija – Entitetski asistent sudija
- d) I kategorija – Savezni sudija
- I kategorija asistent – Savezni asistent sudija

VII STRUČNO USAVRŠAVANJE SUDIJA

- A. Provjera teoretske spremnosti
- B. Provjera fizičke spremnosti

VIII FITNES INSTRUKTOR

IX LJEKARSKI PREGLED

X OBAVEZE SUDIJA

XI ODREĐIVANJE SUDIJA

XII RANGIRANJE I PLASMAN SUDIJA

XIII LISTE SUDIJA

XIV LISTE SUDIJA SAVEZNOG STEPENA TAKMIČENJA

XV MEĐUNARODNE SUDIJE

XVI FUTSAL

XVII PRESTANAK SUĐENJA

XVIII REAKTIVIRANJE

XIX NAKNADE TROŠKOVA

XX REKLAMIRANJE SPONZORA

XXI FUNKCIONERI, TRENERI I AKTIVNI IGRAČI

XXII INSTRUKTORI SUĐENJA

- a) Instruktor suđenja I kategorije
- b) Instruktor suđenja II kategorije
- c) Instruktor suđenja III kategorije
- d) Međunarodni Instruktor suđenja

XXIII RANGIRANJE I PLASMAN POSMATRAČA SUĐENJA

XXIV PRELAZNE ODREDBE

XXV ZAVRŠNE ODREDBE

DEFINICIJE

1. **Konfederacija:** znači grupa Asocijacija (Saveza) koju priznaje FIFA a koja pripada istom kontinentu (ili geografskoj regiji koja se može asimilirati)
2. **Izvršni odbor:** znači izvršno tijelo Asocijacije članice
3. **FIFA:** znači Međunarodna federacija fudbalskih/nogometnih asocijacija
4. **FIFA-ini Pravilnici:** znači statut, pravilnike, direktive i cirkularna pisma FIFA-e kao i Pravila igre koja izdaje Odbor Međunarodne fudbalske/nogometne asocijacije (IFAB)
5. **Fitness test:** je način testiranja fizičke spremnosti sudija. Svaka grupa sudija mora se podvrgavati specifičnim fitness testovima
6. **Međunarodna lista:** znači Lista međunarodnih sudija koju jednom godišnje objavljuje FIFA. Svaka lista važi od 1. Januara/siječnja do 31.decembra/prosinaca tekuće godine
7. **Delegat na utakmici:** znači službeno lice kojeg imenuje NS/FS BiH i kojem NS/FS BiH povjerava zadatak nadgledanja korektnosti organizacije utakmic i brine o poštivanju NS/FS BiH pravilnika i uputstava
8. **Službena lica utakmice:** znači kolektivno (zajedno) sve sudije i četvrti sudija. Po potrebi, u službena lica spadaju i dodatni 5-ti i 6-ti sudija
9. **Asocijacija Članica:** znači asocijacija koju je u članstvo FIFA-e primio Kongres FIFA-e
10. **Ekspert za mentalne pripreme:** je osoba koja sudijama pruža mentalnu podršku u pogledu svih aspekata koji okružuju igru. On Sudiji pomaže da se usredsredi na svoj zadatak i kreira ambijent u kojem će dati ono najbolje od sebe
11. **Mentor:** je osoba koja djeluje kao lični savjetodavac sudije u pogledu njegovih performansi, pripreme i eventualnih savjeta u vezi s njegovim napredovanjem u karijeri
12. **Sudija:** je osoba koja ima puno ovlaštenje za provođenje Pravila nogometne/fudbalske igre vezano za utakmicu za koju je imenovan (delegiran). Svako spominjanje sudija u ovom Pravilniku važi i za muškarce i žene kao i za asistente sudije, sudije za futsal i sudije u fudbalu/nogometu na pijesku
13. **Posmatrač suđenja:** je osoba koja ocjenjuje performanse nastupa sudija davanjem savjeta i konstruktivnih komentara kako bi pomogao razvoj sudije istovremeno koristeći i sistem davanja ocjene

14. **Sudijski komitet:** je grupa ljudi koji vode organizaciju sudija, daje savjete i pomaže u svim pitanjima koja se odnose na suđenje i sudije
15. **Instruktor suđenja:** je osoba koja vodi instrukcije sudija, bilo na terenu ili u učionici tako što ih podučava tehničkim i taktičkim vještinama suđenja. Svako pominjanje Instruktora sudija u ovom Pravilniku takođe se odnosi i na Instruktoze fitnesa
16. **Stručni štab ekipe:** znači svi treneri, pomoćni treneri, direktori, ljekarsko osoblje (ljekari, fizioterapeuti itd.) predstavnici i ostale osobe koje je NS/FS BiH odredila (imenovala) da budu prisutni u tehničkom prostoru, a koji čine službene predstavnike kluba.
17. **Matična organizacija :** Udruženje sudija na regionalnom nivou (kantonalni/područni/županijski nivo)

NAPOMENA: Termini koji se odnose na fizička lica važe za oba roda sudija/sudac/sutkinja. Svaki termin u jednini važe i za množinu i obrnuto.

Na osnovu člana 35. Statuta Nogometnog/Fudbalskog saveza Bosne i Hercegovine, Izvršni odbor NS/FS BiH, na sjednici održanoj dana 24.02.2017. godine, d o n o s i

P R A V I L N I K **o sudijama i suđenju** **Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH**

I OPŠTI DIO

Član 1.

Ovim Pravilnikom o sudijama i suđenju reguliše se organizovanje nogometnih/fudbalskih sudija i instruktora suđenja, utvrđuju se jedinstveno i na opći način uslovi za sticanje zvanja nogometnog sudije i instruktora suđenja, posmatrača suđenja i mentora suđenja, kategorizacije sudija, nadležnost Komiteta za sudije i suđenje Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH (u daljem tekstu: Komitet za sudije i suđenje) i njegovih organa, kao i drugi odnosi koji su od značaja za sudije i suđenje.

Član 2.

Sudijska organizacija djeluje pri NS/FS BiH, kao stručna organizacija u nadležnosti Izvršnog odbora NS/FS BiH, čiji je status regulisan Statutom NS/FS BiH.

U okviru Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH djeluju udruženja nogometnih sudija i instruktora suđenja, po FIFA Pravilniku o organizovanju suđenja, uputstvu i preporukama UEFA Konvencije o edukaciji i organizovanju sudija.

Nogometne sudije i instruktori suđenja se mogu organizovati u stručno udruženje nogometnih sudija i instruktora suđenja, u skladu s odredbama Statuta Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH, pod uslovom da udruženje bude aktivno na cijeloj teritoriji saveza u okviru kojeg se organizuje, NS/FS BiH i ovim Pravilnikom.

Organiziranost, nadležnosti i druga pitanja, regulišu se sa Statutom.

II KOMITET ZA SUDIJE I SUĐENJE NS/FS BiH

Član 3.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH (u daljem tekstu: Komitet) čini do šest članova, koji se biraju od instruktora suđenja I kategorije.

NS Federacije BiH predlaže četiri člana, a FS Republike Srpske predlaže dva člana, koje imenuje Izvršni odbor NS/FS BiH.

Članove, predsjednika i dva potpredsjednika Komiteta za sudije i suđenje imenuje Izvršni odbor NS/FS BiH, na prijedlog entitetskih nogometnih/fudbalskih saveza.

Komitetom predsjedava i radom rukovodi predsjednik komiteta. Mandati predsjednika i potpredsjednika su rotirajući obavezno svakih 16 (šesnaest) mjeseci.

Komitet odluke donosi prema odredbama Statuta i Pravilnika o radu komiteta IO NS/FS BiH.

Poslove sekretara Komiteta i stručnih organa Komiteta obavlja uposlenik odjela sudija Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH.

Član 4.

Komiteta za sudije i suđenje u saradnji sa Odjelom sudija NS/FS BiH obavlja slijedeće poslove:

- donosi program i plan rada Komiteta za sudije i suđenje,
- preduzima mjere za stvaranje kadrova za sudije i instruktore suđenja, mentore i posmatrača suđenja,
- donosi programe stručnog usavršavanja sudija, instruktora suđenja, mentora i posmatrača suđenja,
- organizuje seminare i stručno usavršavanje za sudije i posmatrača suđenja i određuje predavače na seminarima,
- priprema i donosi prijedloge svih propisa u vezi sa sudijama i suđenjem, koje usvaja Izvršni odbor NS/FS BiH,
- određuje sudije za suđenje Premijer lige BiH i završnice Kup-a BiH, kao i Omladinske lige BiH,
- određuje sudije i posmatrača suđenja za prvenstvo i Kup BiH u futsal-u,
- određuje sudije i posmatrača suđenja za žensku Premijer ligu BiH i Kup BiH,
- određuje posmatrača suđenja Premijer lige BiH i završnice Kup-a BiH,
- određuje sudije za utakmice u organizaciji UEFA-e i FIFA-e,
- određuje sudije za suđenje međunarodnih prijateljskih utakmica u skladu sa FIFA pravilnikom,
- donosi upustva za ocjenjivanje suđenja na nogometnim utakmicama,
- vrši analizu obavljanja dužnosti posmatrača suđenja u dijelu koji se odnosi na suđenje utakmica Premijer lige, Premijer futsal lige, Premijer lige žena i svih Kup takmičenja u organizaciji NS/FS BiH,
- prati suđenje sudija na utakmicama Premijer lige BiH, Prvih i Drugih liga,
- usvaja odluku o broju sudija i posmatrača suđenja za Premijer ligu, kao i sudije i posmatrača suđenja za listu međunarodnih sudija i posmatrača suđenja,
- usvaja kriterije i broj sudija i posmatrača suđenja koji dolaze na listu ili spadaju sa liste
- verifikuje liste instruktora suđenja za praktični dio ispita za zvanje saveznog sudije tj. sudije I kategorije,
- imenuje predsjednika, potpredsjednike i članove stručnih sudijskih organa,
- pravi za sudije i posmatrača suđenja rang-listu po grupama sudija i posmatrača suđenja Premijer lige BiH na osnovu uspješnosti,
- obavještava sudiju kada dobije negativnu ocjenu, ili je ista na sjednici izmjenjena, kao i posmatrača suđenja kome je ocjena promjenjena ili poništena,
- predlaže Izvršnom odboru NS/FS BiH odluke NS/FS BiH u vezi s Pravilima nogometne/fudbalske igre,
- daje stručno mišljenje o bitnoj povredi Pravila nogometne/fudbalske igre,
- daje tumačenja Pravila nogometne igre,
- bavi se i drugim pitanjima u vezi primjene Pravila nogometne/fudbalske igre i obavljanjem stručnih poslova,
- obavlja druge poslove i zadatke, dostavlja informacije Izvršnom odboru NS/FS BiH, a na osnovu odluka i zaključaka Izvršnog odbora NS/FS BiH,

- za svoj rad Komitet za sudije i suđenje odgovara Izvršnom odboru NS/FS BiH.

III STRUČNI ORGANI

Član 5.

Radi osiguravanja zajedničkih zadataka i ciljeva, unapređenja suđenja i razvoja stručnih kadrova-sudija u NS/FS BiH, Komitet za sudije i suđenje formira stručne organe, čiji se djelokrug rada reguliše ovim Pravilnikom i drugim propisima i odlukama nadležnih organa NS/FS BiH.

Komitet za sudije i suđenje kao svoja stručna i radna tijela obrazuje:

- a) Komisije za polaganje ispita za sticanje zvanja savezni sudija u NS/FS BiH,
- b) Komisiju za određivanje sudija i posmatrača suđenja,
- c) Mentore za unapređenje suđenja.

Komitet za sudije i suđenje može obrazovati i druge stalne ili povremene komisije.

Panel za sprovođenje UEFA Sudijske konvencije:

Panel za UEFA Sudijsku konvenciju broji sedam (7) članova, nosilaca slijedećih funkcija, i to:

- Predsjednik i dva potpredsjednika Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH;
- Predsjednik i potpredsjednik Komisije za sudije NSFBiH;
- Predsjednik Komisije za sudije FSRs;
- Koordinator za UEFA Sudijsku konvenciju.

Dužnost predsjednika Panela obavlja prvi potpredsjednik Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH, dok dužnost potpredsjednika Panela obavlja drugi potpredsjednik Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Nadležnosti i zadaci:

Panel za sprovođenje UEFA Sudijske konvencije ima slijedeće nadležnosti:

- koordinacija nadležnih sudijskih organa na prva tri stepena takmičenja u BiH,
- strategija i programi suđenja na svim nivoima,
- planiranje i sprovođenje strateške edukacije,
- planiranje i sprovođenje ciljeva strategije,
- osiguravanje unificirane obuke i edukacije na svim nivoima,
- odobravanje i praćenje predloženih učesnika Talent i mentor programa ,
- kontrola i realizacija strategije i programa rada,
- sistem ocjenjivanja,

- formiranje i usvajanje godišnjeg budžeta iz sredstava UEFA Sudijske konvencije,
- praćenje rada sudaca i instruktora na nižim nivoima,
- panel je nadležan i za sva ostala pitanja u skladu sa odlukama Izvršnog odbora NS/FS BiH.

Odjel za sudije i suđenje, ima prvenstveno sljedeće dužnosti:

- a) pomaže Komitetu za sudije i suđenje,
- b) provodi odluke koje usvoji Komitet za sudije i suđenje,
- c) izvršava sve zadatke koji se odnose na logistiku suđenja,
- d) implementira programe za razvoj sudija u skladu sa smjernicama koje odobri Komitet za sudije,
- e) organizuje kurseve za sudije, instruktore suđenja, posmatrača suđenja i mentore suđenja,
- f) priprema, produkuje i distribuira nastavni materijal u skladu sa Pravilima igre koja izdaje IFAB-a,
- g) izvršava sve ostale administrativne dužnosti odjela za suđenje,

Obavezna je stručna podrška eksperata u edukaciji sudija i to :

- a) Teoretski instruktori za suđenje
- b) Posmatrači suđenja
- c) Fitnes instruktor
- d) Eksperti za mentalnu – psihičku pripremu
- e) Eksperti za pravilnu ishranu (nutricionisti)
- f) Eksperti za taktičku pripremu (fudbalski/nogometni treneri).

Član 6.

Predsjednike i članove stručnih organa i privremenih komisija imenuje Komitet za sudije i suđenje.

- a) **Komisija za polaganje ispita za sticanje zvanja saveznog sudije – sudije I kategorije**

Član 7.

Komisiju za teoretski dio ispita sačinjavaju savezni instruktori suđenja I kategorije koji su nosioci edukacije sudija u NS/FS BiH.

Komisija broji tri člana u NS/FS BiH, od kojih su dva iz NS Federacije BiH i jedan iz FS Republike Srpske, a imenuju se od strane Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Komisijama predsjedavaju i rukovode radom predsjednici Komisija.
Poslove sekretara komisije obavlja sekretar Komiteta za suce i suđenje NS/FS BiH.

Član 8.

Komisije u saradnji sa odjelom sudija obavljaju slijedeće poslove:

- organizuju i provode ispite za sticanje zvanja saveznih sudija u NS/FS BiH,
- određuju instruktore suđenja za pojedinačne i komisijske kontrole za polaganje praktičnog dijela ispita za zvanje savezni sudija, svaka u domenu svoje nadležnosti,
- vrše administrativnu pripremu za ispite kandidata za zvanje savezni sudija tj. sudija I kategorije,
- provode teoretski dio ispita,
- podnose izvještaje o svom radu Komitetu za sudije i suđenje NS/FS BiH.

b) Komisija za određivanje sudija i posmatrača suđenja

Član 9.

Komisija za određivanje sudija i sudijskih posmatrača broji tri člana i to dva člana iz NS Federacije BiH i jednog člana iz FS Republike Srpske, a čine ih predsjednik i dva potpredsjednika Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Komisija za određivanje sudija i posmatrača suđenja u saradnji sa odjelom za suđenje obavlja slijedeće poslove:

- određuje sudije i posmatrače suđenja za utakmice Premijer lige BiH, Premijer futsal lige, Premijer ženske lige i utakmice završnog dijela Kup-a BiH, kao i Omladinske lige BiH u skladu sa odlukom Izvršnog odbora NS/FS BiH o načinu određivanja sudija za utakmice Premijer lige i utakmice završnog dijela Kupa BiH i drugim uputstvima,
- vrši određivanje ostalih sudija iz člana 53. ovog Pravilnika, vodi evidenciju o određivanju sudija

IV. RAZVOJNI PROGRAMI U OBLASTI SUĐENJA

Ciljevi

Član 10.

Ciljevi programa za razvoj suđenja su:

- a) razviti i unaprijediti performanse registrovanih sudija u svim utakmicama pod pokroviteljstvom NS/FS BiH na svim nivoima, time unapređujući standarde na međunarodnom nivou
- b) osigurati ujednačeno tumačenje i primjenu Pravila igre
- c) nuditi podršku i programe prilagođene potrebama svakog sudije i svim kategorijama
- d) povećati broj sudija u asocijaciji

- e) razviti panele Instruktoru suđenja

Aktivnosti na edukaciji sudija

Član 11.

NS/FS BiH, u saradnji sa nižim nivoima, je dužan organizovati slijedeće aktivnosti (programe, kurseve, sastanke, seminare ili druge aktivnosti):

- a) Godišnje kurseve za osvježavanje znanja i redovne seminare za sudije prve kategorije
- b) Druge kurseve i aktivnosti za sudije druge, treće i četvrte kategorije
- c) Programe za talentovane i perspektivne sudije
- d) Programe za sudije za utakmice najmlađih uzrasta
- e) Programe za sudije za utakmice ženskih timova
- f) Programe za sudije za utakmice futsala
- g) Programe za sudije za utakmice nogometa na pijesku
- h) Programe za instruktore sudija
- i) Programe za posmatrača suđenja
- j) Programe za mentore suđenja

Edukacija i obuka elitnih sudija

Član 12.

- Sudije koji sude na najvišem nivou Saveza moraju imati podršku tima eksperata sastavljenog najmanje od jednog Instruktoru suđenja, Instruktoru fitnesa, Eksperta za mentalnu pripremu, nutricionistu, nogometnog trenera i ljekara.
- Moraju biti pripremljeni posebni programi obuke s redovnim sastancima za sesije obuke i analiziranje situacija na utakmici. Također, najmanje jednom godišnje treba organizovati jedan pripremni kurs. Aktuelni programi FIFA-e i Konfederacija mogu se koristiti za elitne kurseve i sastanke u Asocijaciji. Od presudnog značaja je edukacija sudija kako na terenu za igru (praktično), tako i u učionici (teoretski).

Talentovane sudije

Član 13.

- Jedna sveobuhvatnija razvojna struktura mora identifikovati talentovane sudije i pružati im podršku. Ta struktura može uključivati imenovanje jednog Mentora koji bi pratio talentovane sudije.
- Za identifikovanje talentovanih sudija mogu se koristiti sljedeći kriteriji:

- a) Perspektivnost (datum rođenja)
- b) Fizička spremnost
- c) Tehničke vještine
- d) Psihološka spremnost
- e) Dobro zdravstveno stanje
- f) Obrazovanje
- g) Poznavanje engleskog jezika

Regrutovanje i zadržavanje sudija

Član 14.

- Asocijacija je dužna organizovati kampanje u cilju povećanja broja aktivnih sudija i poduzimati odgovarajuće mjere u cilju zadržavanja tih sudija što je duže moguće.
- Asocijacija, putem entitetskih, kantonalnih/županijskih/područnih sudijskih komiteta, može kontaktirati lokalne klubove, univerzitete i više škole radi regrutovanja novih sudija. Studenti visokih i viših škola kao i igrači pogodni su kandidati za suđenje.

Mentorstvo za unapređenje suđenja

Član 15.

Radi unapređenja suđenja na utakmicama svih rangova Komitet za sudije i suđenje formira mentorsku funkciju – mentore od istaknutih instruktora suđenja I i II kategorije, koji dobro poznaju Pravila igre i nogometne/fudbalske propise, sa odgovarajućim moralnim i sportskim vrlinama kao sudije, asistenti sudije, instruktori i imaju afiniteta za odnose poštovanja u struci i dokazane kvalitete za prenošenje znanja na mlađe sudije.

Član 16.

Ciljevi i zadaci mentorske funkcije su:

- a) da kontinuirano prati određen broj sudija i asistenata sudija, koji kvalitetom iskazuju perspektivnost na listama svih rangova takmičenja u BiH.
- b) da svojim znanjem i iskustvom pomaže stručnom usavršavanju sudija time što će:
  - otklanjati njihove nedostatke i uočene slabosti u suđenju ili asistiranju u suđenju.
  - ujednačavati kriterije suđenja
  - prenositi savremene metode koje su sadržane u instrukcijama i preporukama Međunarodnog Board-a, FIFA i UEFA i udruženja u njihovoj primjeni u suđenju i asistiranju suđenja.
  - da sudije i asistenti sudije ubrzano podižu kvalitet i brže napredovanje, čime se podmlađuju liste i vrše kvalitetne pripreme kandidata za međunarodne sudije.

- inicirati i saradivati pri uvođenju mentorske funkcije i na nižim rangovima takmičenja i na veći broj perspektivnih sudija i asistenata sudija, posebno na ligama iz kojih se popunjavaju liste Entitetskih liga.

Član 17.

Mentorsku funkciju mogu obavljati Instruktori suđenja I i II kategorije. Listu mentora suđenja, kao i njihov broj, sastavlja i usvaja Komitet za sudije i suđenje na osnovu ukazane potrebe.

Član 18.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH u saradnji sa odjelom za suđenje donosi uputstvo kojim se uređuje način rada i zadaci mentorske funkcije.

V KATEGORIZIRANJE/KATEGORIZACIJA SUDIJA

Član 19.

Sudije se dijele prema stažu, stručnoj sposobnosti i kvalitetu vršenja sudijske dužnosti i raspoređuju u kategorije:

I Kategorija - Savezni sudija

II Kategorija - Entitetski sudija

III Kategorija - kantonalni/županijski/područni sudija i

IV Kategorija - Sudija pripravnik,

Kategorizaciju sudija vrši nadležni Komitet za sudije i suđenje, najmanje jednom godišnje obavezno prije usvajanja lista sudija.

VI STICANJE ZVANJA SUDIJE

Član 20.

Polaganje ispita za zvanje nogometnih sudije organizuju i provode matična Udruženja, a prema planu i programu Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Komisije vode zapisnik o polaganju ispita, koji potpisuju članovi i sekretar komisije.

Član 21.

Zvanje sudija stiče se putem polaganja teorijskog i praktičnog dijela ispita, kao i fitness testa.

Praktični dio ispita se može polagati i na utakmicama najnižeg stepena takmičenja, odnosno neposredno više lige.

Ispit za zvanje sudije može se polagati najviše dva puta.

Član 22.

Sudija može polagati ispit samo za narednu višu kategoriju i ne može biti vraćen u nižu kategoriju.

Sudija može biti delegiran na utakmicama seniora sa navršenih 18 godina, dok kao asistent sudija može biti delegiran sa 17 navršenih godina.

Član 23.

Molbu za polaganje ispita za višu kategoriju, sudija sa svim dokumentima predviđenim ovim Pravilnikom, podnosi organu nadležnog saveza, do 30. juna

odnosno do 31. decembra, s tim da se ona dostavi Komitetu za sudije i suđenje nadležnog saveza, najkasnije u roku od 15 dana prije organizovanja ispita.

Član 24.

Protiv rješenja i odluka Komisija za polaganje ispita kandidat ima pravo žalbe Komitetu za sudije i suđenje nadležnog saveza.

Rješenja i diplome o položenom ispitu potpisuju predsjednici i sekretari Komiteta za sudije i suđenje nadležnih saveza.

IV KATEGORIJA – Sudija pripravnik

Član 25.

Za polaganje ispita za sudiju pripravnika zainteresovano lice podnosi pismenu prijavu nadležnom organu saveza i prilaže slijedeće dokumente:

- a) izvod iz matične knjige rođenih
- b) ljekarsko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za vršenje sudijske dužnosti uz urađen psiho test ličnosti
- c) biografiju o svom sportskom radu
- d) uvjerenje o nekažnjavanju izdato od nadležnog organa, ne starije od šest mjeseci
- e) da je državljanin Bosne i Hercegovine

Prijava za polaganje ispita sadrži i slijedeću izjavu:

«Prijavljujem se za polaganje ispita za nogometnog sudiju i obavezujem se da ću sve nogometne utakmice suditi savjesno, po svom najboljem znanju i uvjerenju, poštujući Pravila nogometne/fudbalske igre i propise u nogometnom takmičenju i da ću se pridržavati Statuta i ostalih odluka Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH».

Član 26.

Ispit za sudiju pripravnika može polagati lice koje u vrijeme polaganja ispita nije mlađe od 14 godina, niti starije od 24 godina.

Kandidat za sudiju mora biti primjernog vladanja, postojanih etičkih, moralno-sportskih karakternih osobina, disciplinovan, hrabar i pravičan. Svojim držanjem treba da služi kao primjer građanima svoje sredine.

Član 27.

Ispit ne može polagati:

- a) lice koje je diskvalifikovano odlukom nadležnog organa,
- b) lice koje je pravosnažnom presudom nadležnog suda osuđeno za krivično djelo protiv naroda i države ili djelo nečasne prirode, kao i lice protiv koga se po tom osnovu vodi postupak,
- c) lice s tjelesnim nedostacima ili lice kojem zdravstveni razlozi onemogućavaju vršenje sudijske dužnosti.

Član 28.

Prije polaganja ispita za sudiju pripravnika lice koje polaže ispit podnosi dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 25,26 i 27 ovog Pravilnika.

a) Školovanje sudija

Član 29.

Školovanje sudija i polaganje ispita za sudiju pripravnika, organizuju nadležna matična udruženja sudija, u skladu sa jedinstvenim programom školovanja i polaganja ispita za nogometnog sudiju sa minimalnim trajanjem od 30 dana.

Sudija, koji završi školu suđenja po jedinstvenom programu školovanja na nivou NS/FS BiH i položi ispit, dobija zvanje Sudija IV kategorije.

Član 30.

Ispit se sastoji iz teorijskog i praktičnog dijela.

Teoretski dio ispita se sastoji u provjeri teoretskog znanja, pismeno iz Pravila nogometne igre i propisa NS/FS BiH i odluka I.F.A. BOARD-a.

Praktični dio ispita se sastoji u provjeri praktičnog znanja, suđenjem jedne utakmice, koju odredi Komisija za polaganje ispita nadležnog saveza.

Uspješnu kontrolu može obaviti Instruktor I, II i III kategorije.

Ukoliko kandidat ne položi ispit, može ga ponovo polagati nakon isteka od tri mjeseca.

Član 31.

Nakon položenog ispita matično Udruženje sudija izdaje rješenje o zvanju sudija pripravnik.

Član 32.

Sudija pripravnik se određuje da sudi utakmice omladinskih liga na nivou kantona/županije, područja, ili najnižeg ranga seniorskog takmičenja.

Kandidat poslije položenog ispita stiče zvanje sudije pripravnika.

Pripravnički staž traje najmanje šest mjeseci, a najviše godinu dana.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje i potpisuje predsjednik Komiteta za sudije i suđenje kantonalnog/županijskog, područnog saveza, uz obavezno dostavljanje kopija entitetskom savezu i NS/FS BiH.

b) III KATEGORIJA - Kantonalni/Županijski/Područni sudija

Član 33.

Po ispunjavanju uslova iz člana 32. ovog Pravilnika te nakon najmanje pet uspješno odsuđenih utakmica sudija stiče zvanje kantonalni/županijski/područni, sudeći dvije praktične utakmice, a koje su pozitivno ocijenjene od strane Instruktor I, II i III kategorije.

Kantonalni/županijski/područni sudija može suditi utakmice omladinskih kategorija, kao i utakmice kantonalnog/županijskog/područnog nivoa takmičenja.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje i potpisuje predsjednik Komiteta za sudije i suđenje kantonalnog/županijskog/područnog saveza, uz obavezno dostavljanje kopija entitetskom savezu i NS/FS BiH.

c) II KATEGORIJA – Entitetski sudija
II KATEGORIJA – Entitetski asistent sudija

Član 34.

Ispit za Entitetskog sudiju organizuje i provodi Komisija za polaganje ispita i sektetarijat sudija entitetskog saveza, koju formira Komitet za sudije i suđenje tog saveza, u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH. Zavisno od liste na kojoj se nalazi, zvanje sudije Entitetske kategorije može da stekne sudija i asistent sudija Entitetske kategorije.

Ispitna komisija za teorijski dio ispita sastoji se od tri člana, a čine je instruktori suđenja I i II kategorije, s tim da je predsjednik Komisije instruktor I kategorije i da jedan član komisije može biti iz drugog entiteta.

Član 35.

Ispit za Entitetskog sudiju može polagati sudija koji ispunjava slijedeće uslove:

- a) da ima zvanje kantonalnog/područnog/županijskog sudije,
- b) da u vrijeme podnošenja molbe nije stariji od 28 godina,
- c) da je od sticanja zvanja kantonalnog/županijskog/područnog sudije proveo jednu godinu u III kategoriji i sudio najmanje 15 prvenstvenih i kup utakmica seniora kantonalnog/županijskog/područnog stepena takmičenja, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmice.
- d) izuzetno, sudiji koji je kao igrač seniorske ekipe saveznog ranga takmičenja nastupao najmanje četiri godine ili posebno se ističe kvalitetom suđenja, kao i sudiji ženskog spola, a koji je proveo najmanje godinu dana u III kategoriji, Komitet za sudije može odobriti polaganje ispita za zvanje sudije II kategorije, ako je sudio najmanje 10 prvenstvenih i kup utakmica seniora kantonalnog/županijskog/područnog stepena takmičenja, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmice.
- e) da ima najmanje pet pojedinačnih i dvije komisijske pozitivne kontrole od instruktora I, II i III kategorije sa prvenstvenih ili kup utakmica, koje određuje Komitet za sudije i suđenje nadležnog entitetskog saveza, što se dokazuje fotokopijama zapisnika sa utakmica,
- f) da u toku godine dana prije podnošenja molbe za polaganje nije ocijenjen više od jednom negativnom ocjenom i da u tom roku nije upućivan na ponovnu provjeru teorijske i fizičke spremnosti više od jednom, niti disciplinski kažnjava.

Član 36.

Kandidat koji ne položi za entitetskog sudiju, ima pravo da ispit ponovi nakon isteka roka do tri mjeseca, s tim da mu se priznaju svi ranije ispunjeni uslovi prilikom prvog polaganja ispita. Ispit za entitetskog sudiju može se polagati najviše dva puta. Kandidat koji ne položi drugi put gubi pravo na napredovanje u zvanju.

Član 37.

Teoretski dio ispita sastoji se iz pismenog i usmenog dijela provjeravanja kandidata iz Pravila nogometne igre, Propisa NS/FS BiH i Odluka Internacionalne Fudbalske Asocijacije BOARD-a.

Pismeni dio ispita sastoji se iz:

- a) pismenog zadatka-obrađene zadane teme iz Pravila igre koja se radi jedan školski sat (45 minuta),

- b) pismenog testa od 20 pitanja u trajanju od 45 minuta,
- c) usmeni dio ispita iz PNI, Propisa NS/FS BiH i I.F.A. BOARD-a.

Smatra se da kandidat koji ne izradi pismeni zadatak i ne odgovori pozitivno na minimalno 16 od 20 pitanja, nije položio ispit i ne poziva se na usmeni dio ispita.

Usmeni dio ispita sastoji se iz provjere znanja iz Pravila nogometne igre, odluka I.F.A. BOARD-a, Statuta i drugih propisa NS/FS BiH vezanih primjenom Pravila igre i suđenjem utakmice.

Znanje kandidata iskazuje se tekstualno „zadovoljio“ ili „nije zadovoljio“, koje se opisno upisuje u predviđeni dio zapisnika o ispitima kandidata.

Smatra se da kandidat koji na usmenom dijelu ispita ne zadovolji iz Pravila nogometne igre ispit nije položio i upućuje se na ponovno polaganje nakon tri mjeseca, a ako nije zadovoljio iz poznavanja propisa, upućuje se na popravni ispit koji polaže nakon najmanje mjesec dana, samo iz te oblasti.

Praktični dio ispita se sastoji iz suđenja dvije utakmice.

Uspješne kontrole za suđenje utakmica iz prethodnog stava mogu obaviti instruktori I i II kategorije, koje odredi Komitet za sudije i suđenje nadležnog entitetskog saveza, u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH i to svaki komitet po jednog člana komisije.

Ako ispitna komisija dođe do zaključka da određena utakmica po svojoj težini nema uslova i elemenata za donošenje ocjene o kvalitetu sudije, neće takvu utakmicu tretirati kao ispitnu i u tom slučaju tražit će da se kandidatu odredi druga utakmica.

Smatra se da kandidat koji nije zadovoljio na prvoj ili drugoj utakmici nije položio ispit, a pravo na novo polaganje praktičnog dijela ispita stiče nakon tri mjeseca .

Kandidat koji je položio ispit proglašava se u zvanje Sudija II kategorije ili Sudija asistent II kategorije.

Diplomu i rješenje izdaje Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom sudija nadležnog entitetskog saveza, a potpisuju predsjednik i sekretar Komiteta za sudije, uz obavezno dostavljanje kopija u NS/FS BiH.

U slučaju da položi ispit Sudija asistent II kategorije može napredovati na listama pod ingerencijom entitetskih saveza samo na listama asistenata sudija.

Entitetski sudija može suditi ili asistirati na utakmicama u stepenu takmičenja koje vode entitetski savezi, osim I-ih entitetskih liga, a to su: druga liga, kantonalna/, županijska/područna liga i lige omladinaca.

d) I KATEGORIJA - Savezni sudija **I KATEGORIJA ASISTENT – Savezni asistent sudija**

Član 38.

Zvanje saveznog sudije I kategorije i I kategorije sudije asistenta stiče se polaganjem ispita za saveznog sudije. Zavisno od liste na kojoj se nalazi, zvanje sudije I kategorije može da stekne sudija i sudija asistent I kategorije.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH određuje ispitne komisije za teorijski dio ispita od instruktora suđenja I kategorije i broje tri člana.

Komisijske kontrole za praktični dio ispita, određuje Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa Odjelom za sudije, koji trebaju biti instruktori suđenja I i II kategorije.

Član 39.

Ispit za saveznog sudiju može polagati sudija ukoliko ispunjava slijedeće uslove:

- a) da ima zvanje entitetskog sudije najmanje dvije godine,
- b) da u vrijeme podnošenja molbe nije stariji od 32 godine,
- c) da je kao sudija entitetske kategorije proveo jednu takmičarsku sezonu i uspješno sudio odnosno asistirao na najmanje 20 prvenstvenih i Kup utakmica seniorskog stepena takmičenja iz kojeg se dopunjuju entitetske lige, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmica,
- d) izuzetno, sudiji koji se posebno ističe kvalitetom suđenja, kao i sudiji ženskog spola, a koji je proveo najmanje godinu dana u II kategoriji, Komitet za sudije može odobriti polaganje ispita za zvanje sudije I kategorije, ako je sudio najmanje 10 prvenstvenih i kup utakmica seniorskog nivoa takmičenja, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmice
- e) da ima najmanje dvije uspješne komisijske kontrole sa prvenstvenih ili Kup utakmica, koje odredi Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, koje obavljaju instruktori suđenja I i II kategorije, od kojih jedan mora biti I kategorije, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmica, kontrole ne mogu biti starije od dvije godine,
- f) da u toku godine prije podnošenja molbe za polaganje nije ocijenjen više od jednom negativnom ocjenom i da u tom roku nije upućivan na ponovnu provjeru teorijske i fizičke spremnosti više od jednom, niti disciplinski kažnjavaan.

Član 40.

Ispit za saveznog sudiju se sastoji iz provjere fitness testa, teoretskog i praktičnog dijela.

Na teoretskom dijelu ispita provjerava se znanje iz Pravila nogometne igre, Statuta i propisa NS/FS BiH, propisa FIFA-e, UEFA-e, u vezi primjene Pravila nogometne igre.

Teoretski dio ispita ima pismeni i usmeni dio.

Praktični dio ispita se polaže suđenjem/asistiranjem na dvije utakmice.

Pismeni dio ispita sastoji se iz obrade teme koja se radi pred komisijom i bez upotrebe literature (45 minuta) i testova iz Pravila nogometne igre, propisa FIFA-e i UEFA-e u trajanju od 45 minuta.

Kandidat koji sa uspjehom ne položi fitness test smatra se da ispit nije položio, ponovno pravo polaganja stiže za tri mjeseca.

Kandidat koji ne obradi ili ne odbrani zadanu temu smatra se da ispit nije položio, ponovno pravo polaganja stiže za tri mjeseca.

Kandidat koji na testu ne bude imao minimalno 20 tačnih odgovora na postavljena 24 pitanja, smatra se da ispit nije položio i upućuje se na ponovno polaganje za najmanje tri mjeseca.

Ako kandidat na usmenom dijelu iz PNI ne zadovolji, smatra se da ispit nije položio i upućuje se na ponovno polaganje za najmanje tri mjeseca.

Kandidat koji ne zadovolji iz predmeta «nogometni propisi» može taj ispit ponoviti nakon najmanje mjesec dana. Ukoliko na novom ispitu ne zadovolji, smatra se da teoretski dio ispita nije položio.

Znanje kandidata iskazuje se tekstualno „zadovoljio“ ili „nije zadovoljio“, koja se opisno upisuje u predviđeni dio zapisnika o polaganju.

Praktični dio ispita sudija polaže suđenjem odnosno asistiranjem na dvije prvenstvene ili Kup utakmice pred komisijskom kontrolom, koje odredi Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Komisijske kontrole za suđenje/asistiranje na utakmicama iz prethodnog stava obavljaju instruktori suđenja I i II kategorije.

Ako ispitna komisija dođe do zaključka da određena utakmica po svojoj težini nema uslova i elemenata za donošenje ocjene o kvalitetu sudije, neće takvu utakmicu tretirati kao ispitnu i u tom slučaju tražit će da se kandidatu odredi druga utakmica.

Smatra se da kandidat koji na prvoj ili drugoj ispitnoj utakmici ne zadovolji, ispit nije položio, ponovno pravo polaganja ispita stiže nakon tri mjeseca. Kandidat koji ispit ne položi drugi put gubi pravo na napredovanje u zvanju.

Kandidat koji je položio ispit proglašava se u zvanje Sudija I kategorije ili Asistent sudija I kategorije.

U slučaju da položi ispit Asistenta Sudije I kategorije može napredovati na listama pod ingerencijom NS/FS BiH samo na listama asistenata.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa Odjelom za sudije NS/FS BiH na osnovu izvještaja i zapisnika ispitne komisije, a potpisuju predsjednik i sekretar Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

VII STRUČNO USAVRŠAVANJE SUDIJA

Član 41.

Stručno usavršavanje sudija postiže se putem plenarnih (radnih) sastanaka, seminara, zajedničkog gledanja utakmica, pisanja izvještaja i analize suđenja, provjere teorijskog znanja iz Pravila nogometne igre i propisa i provjere fizičke sposobnosti.

Plenarne (radne) sastanke pripremaju i organizuju matična Udruženja sudija, koji se održavaju minimalno jednom mjesечно.

Seminari se organiziraju dva puta godišnje, a po potrebi i više puta, za sve sudije određenog stepena takmičenja.

A. Provjera teoretske spremnosti

Član 42.

Provjera teoretske spremnosti sudija obavlja se obavezno dva puta godišnje i provode ih Komiteti za sudije i suđenje nadležnog nivoa suđenja.

Komitet za sudije i suđenje vrši provjeru teorijske spremnosti sudija pismenim testiranjem, ili na drugi način određen od strane Komiteta za sudije i suđenje. Sudija koji ne zadovolji na provjeri teoretske spremnosti ima pravo ponovne provjere poslije najmanje 15 dana.

Ukoliko sudija na ponovnoj provjeri ne zadovolji skida se s liste. Sudija koji iz opravdanih razloga, čiju opravdanost utvrđuje Komitet za sudije i suđenje, ne dođe na provjeru, bit će još jedanput pozvan na provjeru, ako ni tada ne pristupi provjeri automatski se skida sa liste sudija i stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji.

Provjera teoretske spremnosti posmatrača suđenja obavlja se obavezno dva puta godišnje i provode ih Komiteti za sudije i suđenje nadležnog nivoa suđenja pismenim testiranjem, ili na drugi način određen od strane Komiteta za sudije i suđenje. Posmatrač suđenja koji ne zadovolji na provjeri teorijske spremnosti ima pravo ponovne provjere nakon najmanje 15 dana.

Ukoliko Posmatrač suđenja na novoj provjeri ne zadovolji skida se s liste. Posmatrač suđenja koji iz opravdanih razloga ne dođe na provjeru, bit će još jedanput pozvan na provjeru, ako ni tada ne pristupi provjeri automatski se skida sa liste posmatrača i stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji.

B. Provjera fizičke spremnosti

Član 43.

Provjera fizičke spremnosti sudija na svim stepenima takmičenja se organizuje najmanje četiri puta u toku sezone i sprovode ih imenovani treneri za fitness test u saradnji sa angažovanim medicinskim osobljem.

Fizička spremnost sudija postiže se redovnim treninzima, koje organizuju osnovni oblici organizovanja sudija.

Provjera je obavezna za svakog sudiju, koji se nalazi na listama svih stepena takmičenja. Sastavni dio provjere fizičkih sposobnosti je mjerenje visine i tjelesne mase sudija.

Komiteti za sudije i suđenje mogu povremeno da vrše provjeru fizičke spremnosti sudija iz svoje nadležnosti, kada ocjene da za to ima potrebe.

Provjera fizičke spremnosti svih nogometnih sudija u zemlji vrši se po FIFA fitnes testu elektronskim putem.

Prije nego što pristupi provjeri fizičke spremnosti, sudija mora biti ljekarski pregledan u nadležnoj sportskoj zdravstvenoj ustanovi, prema Pravilniku o zdravstvenoj zaštiti aktivnih članova NS/FS BiH, a bez ljekarskog uvjerenja sudiji se neće dozvoliti provjera fizičke spremnosti putem FIFA fitnes testa.

Sudija koji ne zadovolji na provjeri fizičke spremnosti stiče pravo polaganja provjere fizičke spremnosti nakon najmanje 15 dana.

Ukoliko sudija na ponovljenoj provjeri ne zadovolji, skida se s liste, te se stavlja na raspolaganje matičnoj organizaciji.

Sudija koji iz opravdanih razloga ne pristupi provjeri, biće ponovo pozvan, ako ni tada neopravdano ne pristupi provjeri ili na istoj ne zadovolji automatski se skida sa liste sudija i stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji. Vjerodostojnost opravdanosti odsustva sa testiranja utvrđuje Komitet za sudije uz medicinsku dokumentaciju.

Član 44.

VIII FITNES INSTRUKTOR

Fitnes instruktora bira Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH u saradnji sa Odjelom za sudije i suđenje.

Fitnes instruktor zadužen je da vodi i prati fitnes program svih sudija i asistencija sudija, a u njegovom radu pomažu mu regionalni fitnes treneri.

Fitnes instruktor mora biti kvalifikovan, završen Fakultet sporta i tjelesnog odgoja ili srodni, ili da ima licencu za fitnes instruktora. Mora da ima teorijsko znanje u vezi sa modernim metodama fitnes treninga.

Zadaci fitnes instruktora :

- blisko saraduje sa Odjelom za sudije na razradi, koordinaciji i pružanju sudijskih fitnes programa.
- izrađuje standarde fitnes testiranja koje će odobriti Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.
- izrađuje mrežu regionalnih fitnes trenera sa kojima se sastaje barem jedanput godišnje radi razmjene informacija i radi na njihovoj edukaciji, provjeri njihovog znanja i kontroli njihovog rada o čemu izvještava Komitet za sudije.
- prati detaljno fizičku spremu sudija i asistenata sudije, identifikujući one kojima je potrebna pomoć u unapređenju forme u čemu im i pomaže.
- Pohađa RAP fitnes seminare, saraduje sa RAP fitnes instruktorima po svim pitanjima iz svog domena.

IX LJEKARSKI PREGLED

Član 45.

Svaki sudija koji se nalazi na listama sudija, mora biti ljebarski pregledan prije svake polusezone u skladu sa Uputstvom koje sačinjava Komitet za sportsku medicinu NS/FS BiH.

Posmatrač suđenja koji se nalazi na listi posmatrača mora biti ljebarski pregledan minimalno jednom i to na početku sezone u skladu sa Uputstvom koje sačinjava Komitet za sportsku medicinu NS/FS BiH.

Sudija koji se ne podvrgne ljebarskom pregledu ili ne bude proglašen za zdravog i sposobnog za suđenje ne može biti određivan za vođenje utakmica.

Ljebarski pregledi sudija i posmatrača suđenja se vrše u odgovarajućim specijalizovanim klinikama.

Sudija ili posmatrač suđenja koji je na bolovanju i nesposoban za rad u radnoj organizaciji ne može suditi utakmicu kao ni kontrolisati suđenje na utakmici, o čemu su dužni obavijestiti sekretarijat za sudije. Ako to ne uradi podnijet će se disciplinska prijava.

Sudije kod kojih tokom sudijske karijere nastupe zdravstvene teškoće zbog kojih budu upućeni na bolovanje, odnosno zbog kojih trajno budu proglašeni nesposobnim za rad tj. zbog toga budu upućeni u invalidsku mirovinu, ne mogu suditi, o čemu su dužni obavijestiti sekretarijat za sudije. Ako to ne uradi podnijet će se disciplinska prijava.

Ukoliko se smatra za potrebnim, određeni sudac ili posmatrač suđenja se može uputiti na dodatni ili vanredni ljebarski pregled.

X OBAVEZE SUDIJA

Član 46.

Sudija je dužan da sudi utakmicu za koju ga odredi mjerodavni organ.

Sudija koji sudi utakmicu bez odobrenja nadležnog Komiteta za sudije i suđenje, kao i posmatrač suđenja, delegat te ostali sportski radnici koji uopšte budu sudili

utakmicu bilo kakvog karaktera, bit će suspendovani i proslijeđeni nadležnoj disciplinskoj komisiji.

Sudija koji se nalazi na odgovarajućoj listi saveznog stepena takmičenja, u toku jedne takmičarske godine, mora da sudi najmanje sedam kontrolisanih i ocjenjenih prvenstvenih ili KUP utakmica, da bi se mogao rangirati na listi uspješnosti.

Sudije koji nisu rangirani automatski se skidaju sa liste.

Član 47.

Sudija je dužan da prije početka utakmice obavi sve radnje predviđene Pravilima nogometne igre i propisima o takmičenju NS/FS BiH, odnosno odgovarajućeg saveza, kao i odluka I.F.A. BOARD-a.

Sudija je dužan da sudi utakmicu u propisanoj sportskoj opremi. Sportsku opremu sudija utvrđuje NS/FS BiH na prijedlog Komiteta za sudije i suđenje. Prilikom suđenja Premijer lige BiH sudija je dužan da nosi amblem NS/FS BiH, koji je jedinstven za sve sudije, izuzev međunarodnih sudija koji moraju poštovati odredbe FIFA pravilnika.

Član 48.

Sudije i asistenti sudije su dužni da podnesu izvještaje o utakmici, a na traženje nadležnog organa i dopunski izvještaj.

Određeni sudija je dužan da najkasnije 90 minuta prije određenog početka utakmice dođe na teren, pregleda ga, učestvuje na organizacijskom sastanku prije utakmice, blagovremeno se pripremi za suđenje i na vrijeme izađe na teren.

Član 49.

Svaki sudija i posmatrač suđenja je dužan da blagovremeno, pismenim putem obavijesti Odjel za suđenje da ne može vršiti dužnost, kada je iz bilo kojih razloga spriječen (bolest, godišnji odmor, službeni put i sl.).

Sudija je obavezan da svaku promjenu adrese, telefona ili mail-a pismeno prijavi nadležnom organu i organu za određivanje sudija, u roku od 48 sati nakon nastale promjene.

Član 50.

Sudija ili posmatrač suđenja koji iz opravdanih razloga ne može da obavi dužnost na koju je određen, mora da je otkáže Odjelu za sudije najkasnije tri dana prije odigravanja utakmice.

U izuzetno opravdanim slučajevima otkaz se može dostaviti e-mailom, faxom najkasnije 24 sata prije odigravanja utakmice.

Svaki otkaz mora biti pismeno obrazložen i opravdan. Sudija ili posmatrač suđenja nepridržavanjem navedenog podliježe disciplinskom postupku.

Često otkazivanje utakmica ili otkazivanje utakmica nižeg stepena takmičenja kao i utakmica omladinske lige smatrat će se nesportskim gestom i takvi slučajevi bit će predani ovlaštenoj disciplinskoj komisiji.

Član 51.

Sudija ili posmatrač suđenja je obavezan posjedovati legitimaciju koju izdaje nadležni savez. Obrazac sudijske legitimacije, pravi se na prijedlog Komiteta za sudije i suđenje.

Član 52.

Davanje izjava sudija i posmatrača suđenja o suđenju u sredstvima javnog informisanja predstavlja prekršaj koji se sankcioniše odredbama Disciplinskog pravilnika NS/FS BiH.

XI ODREĐIVANJE SUDIJA

Član 53.

Određivanje sudija za utakmice Premijer lige BiH vrši Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Određivanje sudija za utakmice Prve lige NS F BiH kao i Prve lige FS RS vrše u saradnji Komitet za sudije NS/FS BiH, Komitet za sudije NS F BiH i Komitet za sudije FS RS.

Određivanje sudija za utakmice Drugih liga vrše komisije ili komesar za sudije kojeg odrede entitetski Komiteti za sudije u saradnji sa Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Određivanje sudija za utakmice kantonalnih/županijskih/područnih liga i općinskih liga vrše komisije (komesar) za određivanje sudija kantonalnih/županijskih/područnih, odnosno općinskih saveza koje odredi Komitet za sudije i suđenje tog nivoa.

Član 54.

Izuzetno, sudije s liste nižih stepena takmičenja, odnosno liga, mogu suditi utakmice neposredno više lige, ako je u pitanju praktično polaganje ispita za zvanje saveznog sudije i kada to procjeni Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, kao i u cilju unapređenja kvaliteta suđenja.

Za svaku utakmicu određuje se sudija, dva asistenta sudije, četvrti sudija kao i dodatne sudije (5 i 6) gdje to predviđaju Propozicije takmičenja.

Nadležni savezi za svoja takmičenja donose odgovarajuće odluke o broju sudija na utakmicama u skladu sa Pravilima nogometne igre.

Odluka o određivanju mora biti blagovremeno saopštena sudijama.

Član 55.

Sudija određen za obavljanje dužnosti na određenoj utakmici, može izuzetno biti zamijenjen odlukom nadležnog organa za određivanje sudija, ako to interesi takmičenja zahtijevaju, ili ako on sam otkaže.

Član 56.

Odluku o načinu određivanja sudija za Premijer ligu BiH, donosi Komitet za sudije i suđenje, a za niže stepene takmičenja, Komiteti za sudije i suđenje nadležnih saveza u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH.

Član 57.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH u saradnji sa Odjelom za sudije NS/FS BiH određuje sudije: za utakmice reprezentacija NS/FS BiH koje se igraju na području BiH (osim za one koje sude inostrani sudije), za međunarodne utakmice u inostranstvu, za međunarodne prijateljske utakmice na području čitave BiH, te ukoliko odgovarajuća međunarodna organizacija ili inostrani savezi zatraže bosansko-hercegovačke sudije.

Sudije za prijateljske utakmice koje nisu međunarodnog karaktera određuju Komiteti za sudije i suđenje kantona/županija/područja nadležnih za mjesto odigravanja utakmice.

Za ostale međunarodne utakmice, sudije se određuju u skladu sa FIFA i UEFA Pravilnicima.

Član 58.

Komitet za sudije i suđenje entitetskih saveza u saradnji sa Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH određuje sudije za utakmice Prve lige F BiH, odnosno utakmice Prve lige FS RS, koje su u njihovoj nadležnosti, kao i za sve utakmice koje organizuju entitetski savezi.

Član 59.

Komitet za sudije i suđenje nadležnih organa za vođenje takmičenja drugih liga određuju sudije za utakmice ovih liga.

XII RANGIRANJE I PLASMAN SUDIJA

Član 60.

Rangiranje sudija se vrši nakon završene takmičarske sezone sabiranjem dobijenih ocjena od posmatrača suđenja, a koje predhodno utvrdi i verifikuje Komitet za sudije i suđenje, te uzimajući u obzir i druge kriterije: starosnu dob, stručnu spremu, upotrebu stranih jezika, formiraju se grupe uspješnosti sudija.

Sudija koji provjeru teoretske spremnosti, koja se održava na početku prvog i drugog dijela sezone ne položi prvi put, prosječna ocjena se umanjuje za 0,05, za provjeru fizičke spremnosti ocjena se umanjuje za 0,05, a za višak tjelesne mase preko dozvoljenog 0,03. Ovaj princip se zadržava na kraju oba dijela sezone.

Ako na kraju takmičarske godine dvojica ili više sudija ima isti učinak tj. nalaze se u istoj grupi uspješnosti, bolji plasman imat će sudija sa većom stručnom spremom, sudija koji je mlađi te sudio veći broj utakmica kao sudija ili asistent sudija, a ako su i ti uslovi isti, onda prednost ima sudija koji je imao veću prosječnu težinu utakmica.

Sudija da bi napredovao na veći rang suđenja mora biti posljednje dvije godine kontinuirano u I grupi uspješnosti.

XIII LISTE SUDIJA

Član 61.

Liste i broj sudija za utakmice Premijer lige BiH donosi Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Za suđenje utakmica formiraju se liste za svaki stepen takmičenja, u skladu s ovim Pravilnikom i odlukama nadležnog saveza.

Listu Premijer lige čine 2/3 sudija iz NS F BiH i 1/3 sudija iz FS RS, bez obzira na zastupljenost klubova iz entiteta.

Liste za sve stepene takmičenja su otvorene, tako da sudije sa lista viših stepena takmičenja mogu suditi utakmice nižeg stepena takmičenja, sudije sa nižeg

stepena takmičenja mogu suditi utakmice prvog narednog višeg ranga takmičenja, u skladu sa članom 54. ovog Pravilnika.

Komitet za sudije i suđenje utvrđuje liste početkom svake takmičarske godine.

Za sudije koji ne izvršavaju obaveze Komitet za sudije i suđenje utvrđuje negativne koeficijente u skladu s članom 60. ovog Pravilnika

Komitet za sudije i suđenje obavezan je sudiju skinuti s liste iz slijedećih razloga:

- ako dobije dvije nezadovoljavajuće ocjene u suđenju (ocjena niža od 7,4)
- ako bude kažnjen zbog disciplinskih prekršaja više od tri mjeseca, ili sudski osuđen zbog nečasnih i kriminalnih radnji,
- ako ne izvršava obaveze prema matičnom udruženju sudija.

Član 62.

Liste za suđenje na određenom stepenu takmičenja, se dopunjuju najboljim sudijama tj. sudijama koji se nalaze u prvoj grupi uspješnosti, sa liste nižih stepena takmičenja, kao što i najslabije plasirane sudije s više liste padaju na niže liste suđenja, odnosno na raspolaganje matičnim organizacijama, a o čemu konačnu odluku donosi nadležni Komitet za sudije u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH.

Da bi sudija ili asistent sudija napredovao na višu listu mora da se nalazi u prvoj grupi uspješnosti suđenja.

Odluku o broju sudija na listi Premijer lige, kao i broju sudija koji dolaze na liste sudija Premijer lige BiH ili spadaju s te liste, donosi Komitet za sudije i suđenje.

Odluku o broju sudija na listama nižeg stepena takmičenja, kao i o broju sudija koji dolaze, ili padaju s tih lista, donosi Komitet za sudije, koji organizuju i rukovode tim takmičenjima, u saradnji sa Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Sudija koji spadne sa liste se mora uvrstiti na listu sudija nižeg stepena takmičenja ukoliko u trenutku sastavljanja liste nije stariji od navršenih 36 godina („A“ lista), tj. 38 godina („B“ lista). U svim drugim slučajevima sudija se stavlja na raspolaganje matičnoj organizaciji.

XIV LISTE SUDIJA SAVEZNOG STEPENA TAKMIČENJA

Član 63.

Na listu za suđenje saveznog stepena takmičenja BiH (Premijer i entitetske lige), može se staviti sudija I kategorije koji ispunjava slijedeće uslove:

- a) na dan 01.06. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 36 godina, ako se ponovo vraća na listu, a u datom momentu po ocjeni Komiteta za sudije i suđenje predstavlja perspektivu za dalje napredovanje,
- b) na dan 01.06. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 34 godine, ako prvi put dolazi na listu,
- c) na dan 01.06. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 45 godina, ako se već nalazi na listi,
- d) na dan 01.06. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti mlađi od 23 godine za Prve entitetske lige,

- e) da se najmanje dvije sezone nalazio na ligi neposredno nižeg ranga takmičenja i da je kvalitetno sudio najmanje 20 prvenstvenih ili Kup utakmica tog ranga takmičenja, što se dokazuje zapisnicima sa utakmica,
- f) da u toku godine dana prije sastavljanja lista nije ocijenjen negativnom ocjenom i da u tom roku nije upućivan na ponovnu provjeru teoretske i fizičke spremnosti, niti disciplinski kažnjavao.

XV MEĐUNARODNE SUDIJE

Član 64 .

U skladu sa FIFA Pravilnikom, najkasnije do 30. oktobra tekuće godine, Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, usvaja listu kandidata za međunarodne sudije za narednu kalendarsku godinu.

Na listu međunarodnih sudija može se staviti Sudija I kategorije koji ispunjava uslove u skladu sa FIFA Pravilnikom.

Osim kvalitetnog suđenja, sportskog ponašanja i pridržavanja propisa , suci moraju biti zdravi i zadovoljiti na provjeri teoretskog znanja , tjelesne pripremljenosti i poznavanja makar jednog od stranih jezika kojeg službeno priznaje FIFA.

Navedene provjere ne mogu biti starije od šest /6/ mjeseci u odnosu na termin kada se prijedlog dostavlja FIFA-i.

Umjesto FIFA sudije koji u roku od 4 /četiri/ takmičarske godine ne napreduje iz kategorije u višu kategoriju ili iz više spadne u početnu kategoriju, predlaže se novi kandidat koji je po procjeni Komiteta za sudija u datom momentu perspektivniji.

XVI FUTSAL

Član 65.

Sudije koji imaju zvanje I kategorije mogu se opredijeliti da sude utakmice futsala.

Sudija koji sudi utakmice Premijer futsal lige BiH, ne može se nalaziti na „A“ listi za suđenje, kao i na listama sudijskog posmatrača ili delegata bilo koje druge lige pod ingerencijom NS/FS BiH.

Sudija se može nalaziti na listama futsal liga do navršениh 47 godina starosti, pod uslovom da ispunjava sve obaveze predviđene pravilnikom.

Član 66.

Bivši FIFA futsal sudije imaju prednost kod sastavljanja liste posmatrača-delegata na utakmicama futsala.

XVII PRESTANAK SUĐENJA

Član 67.

Sudija automatski prestaje suditi u slijedećim slučajevima:

- a) po isteku takmičarske godine u kojoj je navršio 45 godina života,
- b) podnošenjem ostavke,
- c) na osnovu pravosnažne presude suda kojom je osuđen na безусловnu kaznu zatvora dužu od 3 mjeseca,
- d) u slučaju izricanja sankcije isključenja iz nogometne organizacije ili

donošenja pravosnažne odluke disciplinskog organa NS/FS BiH za period
preko 6 mjeseci za djela koja su suprotna Etičkom kodeksu NS/FS BiH,
e) bolest ili povreda trajne prirode,
f) smrću.

XVIII REAKTIVIRANJE

Član 68.

Sudija kome je uvažena ostavka na sudijsko zvanje ili sudija koji je bio pravosnažno osuđen od strane redovnog suda za određena krivična djela, ili je bio kažnjen odlukom disciplinskog organa NS/FS BiH može podnijeti molbu za vraćanje.

Po molbi za reaktiviranje odlučuje matični nogometni/fudbalski savez.

XIX NAKNADE TROŠKOVA

Član 69.

Sudije, asistenti sudije i četvrti sudija Premijer lige BiH imaju pravo na naknadu za suđenje utakmice, koju, na prijedlog Komiteta za sudije i suđenje, utvrđuje Izvršni odbor NS/FS BiH, za ostale stepene takmičenja nadležni savezi.

Kad sudija sudi utakmicu izvan mjesta svog stanovanja, pored naknade naplaćuje dnevnicu i putne troškove, prema odgovarajućem troškovniku. Ukoliko sudi utakmicu nogometnog KUP-a BiH klubova različitog ranga, naplaćuje se naknada prema stepenu takmičenja kluba domaćina.

Za suđenje prijateljskih utakmica različitog ranga takmičenja naknadu propisuje nadležni savez.

Član 70.

Sudija koji naplati veće troškove ili naknadu nego što ima pravo po troškovniku učinio je povredu Disciplinskog pravilnika NS/FS BiH i obavezan je da uvećane troškove vrati klubu od kojeg ih je naplatio, a podliježe i disciplinskoj odgovornosti.

Član 71.

Ispitivačima i predavačima za obavljanje stručnih poslova kao što su ispiti, provjera teorijske i fizičke spremnosti, stručnim referentima i dr. pripada odgovarajuća naknada, a ako vrše ovu dužnost van svog mjesta boravka, dnevnice i putni troškovi prema odluci nadležnog organa.

XX REKLAMIRANJE SPONZORA

Član 72.

U takmičenjima koja interno organizuje Savez, može se odobriti reklamiranje sponzora na majicama koje nose službena lica na utakmici. Strogo je zabranjeno svako reklamiranje proizvoda koji se odnose na duhan, igre na sreću, kladionice te alkoholnih pića, kao i svi slogani političke, rasističke i vjerske prirode.

Prednji dio majice je rezervisan za službene oznake (bedževe) i amblem NS/F S BiH i mora biti čista od svih vrsta reklama. Dozvoljene su reklame na rukavima, okovratniku ili na leđima.

Reklamiranje sponzora na majicama službenih lica utakmice biće dozvoljeno samo ukoliko ne stvara sukob interesa sa reklamom koju nosi bilo koji od dva tima koja učestvuju u igri.

Ugovor o reklamiranju sklapa Savez ako nema sukoba interesa sa zvaničnim sponzorima datog Saveza. U slučaju takvog sukoba, službena lica utakmice ne smiju nositi nikakve reklame sponzora.

Prihod od ugovora za reklamiranje sponzora treba biti reinvestiran u stavke koje se odnose na suđenje.

XXI FUNKCIONERI, TRENERI I AKTIVNI IGRAČI

Član 73.

Sudija kao i instruktor suđenja angažovan u nogometnom klubu kao nogometni radnik bilo profesionalno ili amaterski ne može vršiti funkciju na utakmicama svog i ostalih klubova u odnosnoj takmičarskoj kategoriji.

Sudija kao i instruktor suđenja koji vrši dužnost trenera može obavljati sudijsku dužnost za vrijeme dok je trener, u rangu takmičenja u kojem ne učestvuje klub u kojem obavlja funkciju trenera.

Sudija kao i instruktor suđenja ne može biti delegiran u zakonodavne i izvršne organe na onom stepenu na kojem se nalazi na listi.

Aktivni igrači mogu polagati ispit za nogometnog sudiju, ali ne mogu suditi utakmice onih takmičarskih grupa u kojima se takmiče ekipe njegovog kluba.

Sudije ili instruktori suđenja koji se nalaze na listama svih rangova ne smiju biti zaposleni u sportskim kladionicama niti koristiti usluge bilo koje vrste, u protivnom će biti suspendovani i proslijeđeni nadležnoj disciplinskoj komisiji.

U istom rangu takmičenja – ligi ne mogu se nalaziti sudija, posmatrač suđenja, član Komiteta za sudije, mentor, delegat koji su u bliskim rodbinskim vezama (krvna/tazbinska veza), a koje mogu imati uticaja na napredovanje ili zadržavanje na listi ostalog sudijskog kadra kao i na regularnost takmičenja.

Bliskim srodnicima u smislu prethodnog stava smatraju se:

1. Srodnici u pravoj liniji krvnog srodstva bez ograničenja,
2. Srodnici u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom,
3. Srodnici u prvom stepenu tazbinskog srodstva.

XXII INSTRUKTORI SUĐENJA

Član 74.

Po prestanku aktivnog suđenja, sudija se na osnovu pismene molbe Komitetu za sudije i suđenje NS/FS BiH može prevesti u status Instruktor suđenja one kategorije koju je postigao suđenjem saveznog stepena takmičenja te može vršiti kontrolu suđenja na rangu koji je sudio najmanje tri godine u kontinuitetu kao i niže rangove.

Instruktor suđenja po zvanju može biti:

- Instruktor suđenja I kategorije:

- Mentor za sudije I kategorije
- Posmatrač suđenja
- Stručni predavač
- Instruktor suđenja II kategorije:
  - Mentor za sudije II kategorije
  - Posmatrač suđenja
  - Stručni predavač
- Instruktor suđenja III kategorije:
  - Posmatrač suđenja

Dužnost iz ovog člana ne može vršiti instruktor, koji je kao sudija ili instruktor kažnjavan za djela nečasne radnje.

a) Instruktor suđenja I kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktor suđenja I kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje VI (šesti) stepen obrazovanja. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova :

- da je bivši FIFA sudija „A“ lista ili
- da je bivši FIFA sudija „B“ lista minimalno tri godine
- da se nalazio minimalno tri godine na „A“ listi sudija Premijer lige Bosne i Hercegovine ili
- da je bio sudija u ligama saveznog stepena takmičenja na prostoru bivše Jugoslavije (minimalno Međurepublička liga) ili
- članovi Komiteta za sudije i suđenje, dok obavljaju tu funkciju

b) Instruktor suđenja II kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktor suđenja II kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje IV (četvrti) stepen obrazovanja. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova:

- da je bivši FIFA sudija („A“ ili „B“ lista) ili
- da se nalazio minimalno tri godine na „A“ listi sudija Premijer lige Bosne i Hercegovine ili
- da je bio sudija u ligama saveznog stepena takmičenja na prostoru bivše Jugoslavije (minimalno Međurepublička liga) ili
- da se nalazio minimalno tri godine na „B“ listi sudija Premijer lige ili „A“ listi sudija prvih entitetskih liga (NS F BiH ili FS RS)

c) Instruktor suđenja III kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktor suđenja III kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje IV (četvrti) stepen obrazovanja. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova :

- da se nalazio minimalno tri godine na „B“ listi prvih entitetskih liga (NS F BiH ili FS RS)
- te svi kandidati koji zadovoljavaju opšte uslove, a ne zadovoljavaju jedan od uslova iz I i II kategorije

d) Međunarodni Instruktor suđenja

Na listu međunarodnog Instruktor suđenja biće predložen Instruktor I kategorije koji aktivno koristi engleski jezik, te posjeduje VII stepen obrazovanja. Pored pomenutih uslova instruktor mora da ispunjava kriterije koje utvrdi FIFA/UEFA.

Međunarodni instruktor se mora nalaziti minimalno na listama prvih entitetskih liga.

Instruktorima suđenja se prema postignutoj kategoriji izdaje diploma čiju formu i sadržaj određuje Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za sudije NS/FS BiH.

Sudije, instruktori suđenja mogu obavljati dužnosti delegata i dužnosti posmatrača suđenja na prvenstvenim i Kup utakmicama, na koje ga odredi nadležna komisija.

Listu instruktora suđenja – posmatrača suđenja za praćenje utakmica Premijer lige BiH donosi Komitet za sudije NS/FS BiH.

Prednost pri dolasku na listu Posmatrača suđenja imaju Instruktori više kategorije, te Instruktori koji se ističu u školovanju mladih sudija, stručnom radu na stvaranju, edukaciji i zadržavanju sudijskog kadra.

Član 75.

Instruktor suđenja može se uvrstiti na listu posmatrača dva ranga manje od ranga koji je aktivno sudio najmanje tri godine tj. FIFA sudija „A“ liste može se uvrstiti na liste posmatrača prvih entitetskih liga, sudija „A“ liste Premijer lige i FIFA sudija „B“ liste može se uvrstiti na liste posmatrača drugih entitetskih liga dok sudije „B“ liste Premijer lige i sudije entitetskih liga mogu se uvrstiti na kantonalne/županijske/područne lige.

Komitet za sudije i suđenje u skladu sa svojim ovlastima može odobriti uvrštavanje posmatrača na listu jedan rang niže od ranga takmičenja koji je isti sudio najmanje pet /5/ godina u kontinuitetu. Posmatrač koji bude uvršten na listu po ovom osnovu mora imati odgovarajuću stručnu spremu i ostale tražene uslove propisane Pravilnikom o sudijama i suđenju.

Član 76.

Na listu Instruktor suđenja ne može se uvrstiti instruktor suđenja:

- koji je, kao aktivni sudija, skinut sa odgovarajuće liste određenog stepena takmičenja zbog težih propusta u suđenju,

- koji nije zadovoljio na provjeri zdravstvene sposobnosti,
- koji je kao sudija ili kao instruktor suđenja, kažnjavao za djela nečasne prirode.

XXIII RANGIRANJE I PLASMAN POSMATRAČA SUĐENJA

Član 77.

Ovim se reguliše, dolazak na listu posmatrača suđenja, pravljenje rang liste po završetku takmičarske sezone, kao i pisanje izvještaja o kontroli suđenja od strane posmatrača i analiza istih od strane Komiteta za sudije i suđenje.

- Posmatrač suđenja koji prilikom pisanja izvještaja o kontroli suđenja ne ispuni sve rubrike obrasca kontrole, opis ne odgovara datoj ocjeni, a nema korigovanja ocjene ili ako se ocjena koriguje unutar kategorije najviše za 0,3 boda, te Komitet utvrdi propuste u pisanju istih, koji su predviđeni Uputstvom o ocjenjivanju suđenja, posmatrač će biti kažnjen opomenom i jednim negativnim bodom.
- Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po Uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis vrati posmatraču na korigovanje datu ocjenu (poveća ili smanjeni) za najmanje 0,4 boda, tj. iz kategorije u kategoriju, te posmatrač koji bude po drugi put kažnjen opomenom, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem jednim ciklusom (15 dana) i sa dva negativna boda.
- Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po Uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis vrati posmatraču na korigovanje datu ocjenu (poveća ili smanji) za najmanje 0,9 bodova, ili posmatrač koji bude po drugi put kažnjen kaznom iz tačke 2, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem dva ciklusa (mjesec dana) i sa pet negativnih bodova.
- Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po Uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis vrati posmatraču na korigovanje datu ocjenu (poveća ili smanji) za više od 0,9 bodova, ili posmatrač koji bude po drugi put kažnjen kaznom iz tačke 3, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem (dva mjeseca) i sa pet negativnih bodova
- Ukoliko posmatrač suđenja dva puta ponovi grešku iz prethodnog stava automatski se skida sa liste i o tome se obavještava Izvršni odbor NS/FS BiH pismenim putem uz obrazloženje o kazni, a u duhu PNI.
- Na kraju takmičarke godine Komitet za sudije i suđenje, sastavlja listu uspješnosti na osnovu koje najmanje tri najslabije plasirana posmatrača suđenja se skidaju i stavljaju na raspolaganje matičnoj organizaciji, a na njihova mjesta dolaze najbolje plasirani posmatrači sa entitetskih liga, koji ispunjavaju uslove po Pravilniku o sudijama i suđenju NS/FS BiH.

Član 78.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH utvrđuje kriterije koji moraju da ispunjavaju instruktori da bi bili stavljeni na listu stručnih predavača.

Kategorizaciju instruktora I, II i III kategorije vrši Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, najmanje jednom godišnje obavezno prije usvajanja lista posmatrača.

XXIV PRELAZNE ODREDBE

Član 79.

Ukoliko je kandidat podnio zahtjev za ostvarivanje prava prije stupanja na snagu ovog Pravilnika, ima pravo da ostvaruje svoja statusna prava po ranijem Pravilniku.

Sudije ili instruktori suđenja koji su stekli zvanje kantonalni/županijski/područni po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog Pravilnika, stiču zvanje entitetski sudija ili instruktor suđenja.

XXV ZAVRŠNE ODREDBE

Član 80.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se osam dana od objave u Službenom glasniku NS/FS BiH «Nogomet/Fudbal BiH».

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaju važiti svi ranije doneseni propisi i pravilnici koji su regulisali ovu problematiku, te se do sada korišteni propisi na svim nivoima i pravilnici moraju prilagoditi sa ovim Pravilnikom.

Član 81.

Stečena zvanja sudija i instruktora suđenja na području NS/FS BiH do stupanja na snagu ovog Pravilnika obavezno se usklađuju sa zvanjima i kategorijama iz ovog Pravilnika.

Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH će obavezno uskladiti nazive stečenih zvanja sa zvanjima saveznih sudija i instruktora suđenja, Komiteti za sudije entitetskih saveza za zvanja entitetskih sudija i instruktora suđenja, a Komiteti za sudije kantonalnih/županijskih/područnih saveza za zvanje kantonalnih/županijskih/područnih sudija, a ona ne mogu biti niža od već stečenih.

Član 82.

Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH daje uputstva za primjenu odredaba ovog Pravilnika, a sva sporna pitanja koja nisu predviđena ovim Pravilnikom rješava Izvršni odbor NS/FS BiH, po ovlaštenju Izvršnog odbora NS/FS BiH, tj. Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.

PREDSJEDNIK

Elvedin Begić s.r.